

Διεκδίκηση του δικαιώματος της “αναίρεσης” των νεκρών (1η ομάδα)

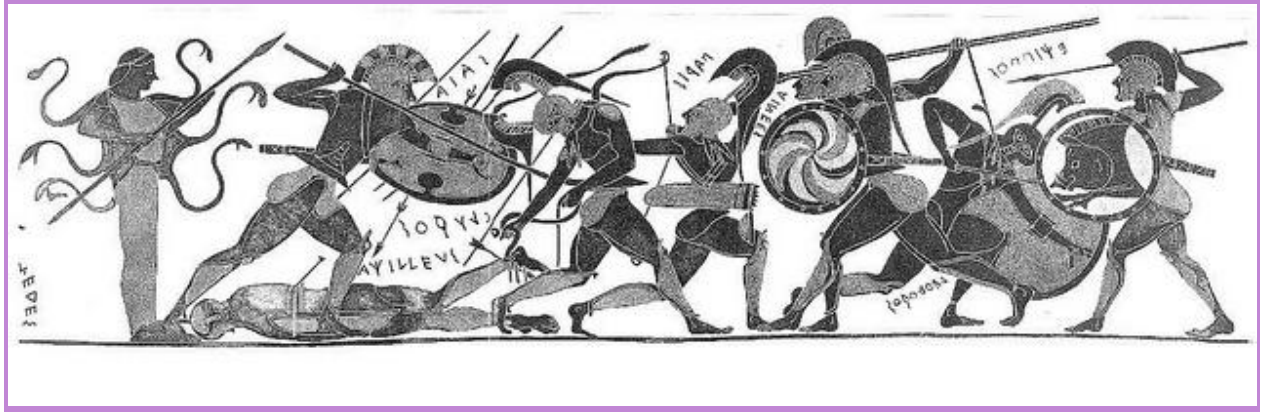
Από την Ιστορία του Θουκυδίδη (4. 97-98) πληροφορούμαστε ότι ήταν συνήθεια μετά τη μάχη οι νικητές να στήνουν τρόπαιο με τα όπλα των αντιπάλων νεκρών και μετά να περισυλλέγουν τους δικούς τους νεκρούς. Στο τέλος υπήρχε περίπτωση να σκυλεύουν τους αντιπάλους τους νεκρούς, δηλαδή να τους αφαιρούν τα όπλα, αφήνοντάς τους γυμνούς-άοπλους. Η ανάγκη να εφοδιάζονται με πρόσθετο οπλισμό τους υποχρέωνε ίσως σε αυτή την πράξη. Αυτό είναι ίσως σοκαριστικό για μας σήμερα, καθώς μας φαίνεται απάνθρωπο. Αλλά προφανώς την αρχαία εποχή ήταν κάτι το αναμενόμενο. Ύστερα, καταλαβαίνουμε ότι δεν είχαν καμιά υποχρέωση οι νικητές να φροντίζουν για την τύχη των αντιπάλων νεκρών. Αυτό ήταν υποχρέωση των συγγενών ή των δικών τους ανθρώπων να το κάνουν. Αυτό το γνωρίζουμε ήδη από την Αντιγόνη. Η μόνη που ενδιαφέρεται είναι η Αντιγόνη, αλλά όμως εμποδίζεται από τη διαταγή του Κρέοντα, που θέλει ο Πολυνείκης να μείνει άταφος.

Σκηνή αναίρεσης νεκρού: Ο Αϊάντας σηκώνει το νεκρό κορμί του πελώριου Αχιλλέα, για να το παραδώσει στους Μυρμιδόνες.

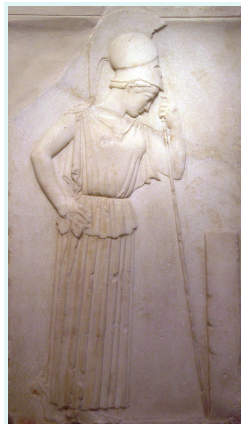
Το ενδιαφέρον επίσης είναι ότι στην Αντιγόνη δεν γίνεται λόγος για καμιά συνενόηση όπως στον Θουκυδίδη, ανάμεσα στα αντίπαλα μέρη για το αν και πώς θα ταφούν οι νεκροί. Αντίθετα, ο Κρέων παίρνει την απόφαση να θάψει τον Ετεοκλή και να αφήσει άταφο τον Πολυνείκη. Δεν τηρείται επομένως κανένα έθιμο απέναντι στους νεκρούς.

Επίσης βλέπουμε ότι στο κείμενο του Θουκυδίδη μαλώνουν οι Βοιωτοί με τους Αθηναίους για τους νεκρούς. Οι Βοιωτοί φαίνεται ότι δεν επιτρέπουν την απόδοση των νεκρών στους Αθηναίους, επειδή αυτοί καταπάτησαν το ιερό των Βοιωτών το Δήλιο. Έτσι για να εκδικηθούν τους Αθηναίους δεν επιστρέφουν τους νεκρούς τους. Όμως βλέπουμε ότι οι Αθηναίοι επικαλούνται πατρογονικούς θεσμούς. Αυτό σημαίνει ότι παρά τις πολεμικές συνθήκες επιβαλόταν ένας σεβασμός προς τους νεκρούς, άσχετα αν ανήκαν στην παράταξη των ηττημένων ή ήταν στην πλευρά των νικητών. Δηλαδή, αν και οι ίδιοι παραδέχονται ότι έχουν διαπράξει μια θρησκευτική παράβαση με την κατάληψη του Δήλιου, θεωρούν μεγαλύτερη παράβαση το να στερούνται το δικαίωμα να θάψουν τους νεκρούς. Συμπεραίνουμε επομένως ότι στην κλασική εποχή, την εποχή του Θουκυδίδη, αν και η τιμή του νεκρού μπορούσε να παραβιάζεται στον πόλεμο, παράδειγμα η σκύλευση, ωστόσο θεωρείται δίκαιο οι αντίπαλοι να παραδίνουν τα σώματα των νεκρών για να ταφούν. Αυτό δεν συμβαίνει με την περίπτωση του Κρέοντα στην Αντιγόνη. Οι ανάγκες του έργου βέβαια είναι διαφορετικές από την ιστορία που περιγράφει ο Θουκυδίδης. Ωστόσο και στα δύο έργα είναι φανερή μια αντιπάθεια προς τους Βοιωτούς και τη Θήβα. Γι' αυτό η Βοιωτία, όπου ήταν και η Θήβα, είναι μια αντι-Αθήνα. Η ματιά εδώ του Θουκυδίδη είναι φιλοαθηναϊκή και δείχνει ότι παρά τις ακρότητες που συνέβαιναν στις μάχες, οι ισχυροί μπορούσαν να επιβάλουν ένα δίκαιο, που όμως ήταν ανθρωπιστικό. Αντίθετα, ό,τι συμβαίνει στη Θήβα την εποχή του Κρέοντα είναι απάνθρωπο.

Σκηνή από μάχη διεκδίκησης νεκρού πολεμιστή

Οι διενέξεις βλέπουμε ότι δεν συμβαίνουν στο δεύτερο [κείμενο](#) του Θουκυδίδη, όπου περιγράφεται η κανονική συνήθεια που επικρατούσε σε μια μάχη. Οι νικητές [Λακεδαιμόνιοι](#) στήνουν τρόπαιο, μαζεύουν τους νεκρούς και κάνουν ανακωχή επιτρέποντας στους ηττημένους [αντιπάλους τους](#) να μαζέψουν κι αυτοί τους νεκρούς [τους](#). Συμβαίνει επομένως το αντίθετο από αυτό που συμβαίνει με τους Βοιωτούς. [Αν αυτά είναι γνωστά στους ακροατές την εποχή που παιζόταν η Αντιγόνη, θα προκαλούσε σίγουρα δυσάρεστη η εντύπωση να αφήσει τον Πολυνείκη χωρίς τιμές ταφής.](#)

Η θεά Αθηνά παρατηρεί λυπημένη κατάλογο πεσόντων σε μάχη